

Talousarvioaloite TAA 360/2023 vp

Tytti Tuppurainen sd ym.

Talousarvioaloite momentin 35.20.60 (siirto valtion asuntorahastoon) perustelujen muuttamisesta

Eduskunnalle

Valtion asuntorahaston (VAR) varoja on käytettävä vuokra-asumisen ja asukkaiden hyödyksi lisäämällä kohtuuhintaista vuokra-asuntorakentamista, korjausrakentamista, parantamalla asuinmukavuutta ja viihtyvyyttä ja vähentämällä asumisen sosiaalisia ongelmia. Valtion asuntorahasto on budjetin ulkopuolinen rahasto, jonka kautta voidaan rahoittaa asuntopolitiikan hankkeita sekä rakennusalan ahdinkoa helpottamaan suhdanneluontoisia toimia. SDP ehdottaa seuraavassa perusteltuja muutoksia momentin 35.20.60 perusteluosaan.

Rakennusala on kohdannut ennennäkemätön kriisi, kun uusien asuntojen myynti on käytännössä pysähtynyt ja uudet asuntoaloitukset uhkaavat jäädä historiallisen alas. Rakennusala on tuettava nyt määräaikailla, tarkkarajaisilla ja tehokkailla täsmätoimilla, jotta alan työllisyys ja verotulot voidaan turvata.

Korotetaan erityisryhmien investointituen valtuutta

Valtion tukeman kohtuuhintaisen asuntorakentamisen valtuuksia ikääntyneille, vammaisille ja opiskelijoille lisätään (erityisryhmien investointituki), sillä valtuudelle on kysyntää ja vuoden 2023 valtuus tullaan käyttämään kokonaan. Korotetaan erityisryhmien investointituen valtuutta vuoden 2023 tasolle eli 120 000 000 euroon.

Korjausrakentamisen suhdanneluontoinen tukiväline

Vallitseva kustannus- ja korkotaso hyödyttää uudistuotannon lisäksi myös perusparannushankkeita ja energiaremontteja niin ARA-asutokannassa kuin muissakin asuinrakennuksissa. ARA:lla on näihin erilaisia tukimuotoja, kuten korkotuki- ja takauslainoja sekä suunnittelu- ja energia-avustuksia. Matalasuhdanteen aikana korjausrakentamiseen panostamalla voidaan lisätä aktiivisuutta rakennusallalla ja näin tukea alan työllisyyttä. Suomen rakennuskannassa on merkittävä korjausvelka.

Nyt tarvitaan energiatehokkaaseen korjausrakentamiseen suhdanneluontoinen ja määräaikainen tukiväline. Suhdanneluontoisia avustuksia on myönnetty myös finanssikriisin aikaan vuosina 2009—2010. Korjausrakentamisen osalta finanssikriisin aikaisten elvytystoimien laskennallinen vaikutus oli noin 46 900 HTV aikaan. Elvytyksen takia asuntojen korjausrakentaminen jopa li-

Talousarvioaloite TAA 360/2023 vp

sääntyi kriisivuonna 2009, mikä oli poikkeus muuhun rakentamiseen tai lähes mihin tahansa sektoriin nähden.

Suomalaisessa rakennuskannassa on valtava korjausvelka ja tiukentuvat energiatehokkuusvelvoitteet tulevat aiheuttamaan Suomelle mittavat vaatimukset korjata vanhaa rakennuskantaa. Nyt on hyvä hetki tukea asuntojen energiatehokasta korjaamista määräaikaaisella avustuksella energiatehokkuuden lisäämiseksi ja ilmastohaasteisiin vastaamiseksi. Energiatehokas asunto on myös edullinen asua.

Energiaremonttiavustusten vipuvaikutuksen arvioidaan olevan suuri eli 1 milj. euron avustuksella saadaan aikaan 4,8 milj. euron energiaremonttia ja työtä 56 henkilötyövuotta. Avustus maksaa siten itsensä tuottamalla korjaushankkeista valtiolle välittömiä tuloveroja ja välillisiä arvonlisäveroja. SDP vaatii, että korjausrakentamiseen ja energiatehokkuutta nostavaan perusparannukseen luodaan vaikuttava ja suhdanneluontoinen työkalu riittävällä rahoituksella.

Jatketaan lähiöohjelmaa

Asuinalueiden kehittämisohjelmaa eli ns. lähiöohjelmaa jatketaan. Lähiöissä asuu 1,5 miljoonaa suomalaista. Näiden ihmisten asumista, asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta tulee edistää sekä segregatioon puuttua jatkossakin ohjelman kautta. Ohjelman tavoitteena on ehkäistä asuinalueiden eriytymistä, edistää asuinalueiden palvelutarjontaa ja elinkeinotoimintaa, vahvistaa asukkaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia, parantaa eri asukasryhmien vuorovaikutusta ja luoda viihtyisiä, turvallisia ja kiinnostavia asuinympäristöjä. Hankkeiden avulla ehkäistään asuinalueiden eriytymistä (segregaatiota), lisätään asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta, edistetään asuinalueiden elinvoimaisuutta ja turvataan palveluiden ja asumisen hyvä taso. Petteri Orpon hallitus aikoo lakkauttaa lähiöohjelman. Ohjelmaan osoitetaan 20 miljoonaa euroa vuosina 2024—2027.

Asumisneuvonta

Petteri Orpon hallitus aikoo puolittaa asumisneuvonnan tuen. Kyseessä on kuntien uusi lakisääteinen tehtävä, ja erittäin tärkeä esimerkiksi häätöjen ehkäisemiseksi. Asumisneuvonnalla vähennetään vuokra-asuntoyhtiöissä asumisen ongelmista aiheutuvia kuluja ja parannetaan asumisviihtyvyyttä. Neuvonta on ollut tuloksellista. Asumisneuvonnalla voidaan vaikuttaa asumisen ongelmista aiheutuvien kulujen pienenemiseen, turhien häätöjen määrän vähentämiseen, asumisviihtyvyyden paranemiseen, asukasyhteisön sisäisten konfliktien ratkaisemiseen, kulttuurisen kanssakäymisen edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Matalasuhdanteen aikana, kun ihmisten taloudellisen toimeentulo voi olla vaakalaudalla, on erityisen tärkeää auttaa neuvonnan avulla asukkaita esimerkiksi tilanteessa, jossa vuokra uhkaa jäädä hetkellisesti maksamatta. Turhat häädöt kuormittavat hallintoa ja ovat aina inhimillisesti raskaita prosesseja. Asumisneuvontaan kohdennetaan asuntorahaston sisältä Orpon hallituksen leikkaama 2 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää momentin 35.20.60 perusteluihin maininnat, että erityisryhmien investointiavustuksen valtuus säilytetään vuoden 2023 tasolla eli 120 000 000 eurossa.

Talousarvioaloite TAA 360/2023 vp

Asuntojen korjaus- ja energia-avustuksiin kohdennetaan uusi 140 000 000 euron valtuus määräajaksi vuosille 2024—2025. Asuinalueiden lähiöohjelmaa jatketaan ja osoitetaan siihen 20 000 000 euroa vuosille 2024—2027. Asumisneuvontaan kohdennetaan 2 000 000 euroa asuntorahastosta vuonna 2024.

Helsingissä 20.10.2023

Tytti Tuppurainen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd